

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

14 de marzo - 14. marca 1996

LETO (AÑO) LV (49)

Štev. (Nº) 8

VOJKO ARKO

Slovenska tradicija v patagonskem gorništvu

Ko je 4. februarja 1951 enajstotnica novih slovenskih Bariločanov pripravljala v dolini tolmunov svoje nočno taborišče, potem ko se je ves dan prerivala skozi goščo bambusa in grmovja proti skalovju Male Capille, si pač nihče od tiste družbe ni predstavljal, da bomo 45 let pozneje prav na tem kraju odpirali slovensko kočjo. Vendar so se že takrat bistrile ideje in se kovali načrti o Slovenskem planinskem društvu v Argentini. 5. februarja, ko je sedem mož doseglo oba vrhova Capille, se je porodila zamisel postaviti na tej težavni in odročni gori slovenski križ.

Komaj nekaj dni kasneje je bilo društvo res ustanovljeno in naslednje poletje je romal prvi križ navkreber. Nerodno načrtovan ni zdržal patagonskih viharjev, pa smo ga po desetih letih zamenjali z drugim, pravilno grajenim, ki trdno stoji in ki bo ob skromni podpori stal še dolga desetletja.

Križ je bil, kot pravi vpisna knjiga, ki je več kot štirideset let ležala pod njim, postavljen v spomin mrtvim v gorah in mrtvim v vojni.

Spominjal nas je tudi na križ na Škrlatici, za katerega takrat še nismo vedeli, da so ga zakrknjeni fanatiki podrli.

V tistih zagnanih letih, polnih vzponov, plezarij in smučarskih tekem, a tudi dela, načrtov in vživljanja v novo odkrito jezersko deželo smo radi navezovali na slovensko gorniško tradicijo. Seveda je bil naš vzor dinamični Klemen Jug, ki smo mu postavili spominsko ploščo na Slovenskem Zvoniku. Prav tako smo prenesli v naše Kordiljere ime prvega slovenskega plezalca Henrika Tume. Dobil je svoj vrh v pogorju Tres Picos (Trije vrhovi) nad jezerom Cholila in Pueblo.

Slovenski plezalci in smučarji so se naglo vključili v argentinski andinizem. Sodelovali so v patagonskih in himalajskih odpravah, črtali prvenstvene smeri v bariloških gorah, se uvrščali med najboljše na smučarskih tekmah. Pa se je vse bolj razraščala želja, da se slovenski delež v tukajšnjem gorništvu zariše v bariloške kordiljere. Tako je po vzponu na Campanile Esloveno zrastle slovenski kot v katedralskem pogorju. Slovenska steza in kočja „Pod Skalco“ sta odprla predel v osrednji Kate-

drali, ki pomeni danes središče argentinskega plezilstva.

Ko so „Šumski bratje“ urejali svoje patagonsko življenje v naglo se razvijajočem mestecu in ko je planinstvo zbralo četico navdušenih prijateljev v buenosaireskem vele mestu, so seveda organizatorske naloge počasi prevladovali v društvu. Zrastle je Planinski stan, izšle so prve „Gore“. Vendar so prav iz Buenos Airesa odhajale tudi vsakoletne argentinsko-slovenske odprave v Južne Ande in risale slovenska imena na področjih patagonskega ledu.

Počasi je rastla in sodelovala mladina že rojena v Ameriki. Pa se je ob tridesetletnici društva in spet na Capilli izoblikovala misel o slovenskem bivaku na gori, kjer se je društvo začelo. Že priletni „šumski bratje“ so zgrabili za „mačete“ (dolgi, oster nož za sekanje grmovja) in se začeli prebijati skozi pragozd. Gozdni požar ob suši leta 1987 nam je olajšal delo, v številnih izletih je steza počasi napredovala in slednjič dosegla dolino tolmunov, kjer smo prvokrat taborili.

Približalo se je leto 1993, stoletnica Slovenskega planinskega društva v domovini. Takrat smo dokončno sklenili, da postavimo za ta jubilej kočjo na gori, kjer se je slovenski andinizem začel. Po vztrajnem delu v mestu je bil bivač resnično dograjen. A predno je prispel v zgornjo krnico gorkega potoka, sta spet pretekli dve leti. Pa smo spoznali, da so nas neprimljive postavile v jubilejna leta Jakoba Aljaž in da bo odprtje bivaka sovpadlo s stoletnico kočje na Kredarici, kjer stoji danes planinski hotel in kjer nova kapelica spominja na neumornega planinskega župnika. Torej smo hote ali nehote spet združili naše delo z delovno tradicijo slovenskega planinstva.

Spomin na Aljaža nam je predložil pomembno razliko v takratnih in naših prizadevanjih.

Medtem ko se je moral Aljaž trajno boriti z nemškim nacionalizmom, smo uživali vso podporo argentinskih oblasti. Vojaški helikopterji so opravili veliko delo in pritororili bivač na goro ter tako bistveno pripomogli, da bo ostal v naših krajih trajen spomin na slovensko planinstvo in na „Šumsko bratovščino“.

Zgodilo se je v Sloveniji

Slovenski zunanji minister Zoran Thaler je bil 3. marca na uradnem obisku v Egiptu. S sogovorniki so največ pozornosti namenili dvostranskim odnosom, predvsem na gospodarskem področju, dotaknili so se položaja na Balkanu in Bližnjem vzhodu, minister Thaler pa je predstavil tudi stališče Slovenije do vprašanj nasledstva nekdanje Jugoslavije. Slovenija in Egipt sta podpisala sporazum o izobraževanju, kulturi in znanosti ter protokol o sodelovanju med zunanjima ministrstvom.

Predstavniki koroških Slovencev so zunanjemu ministru Zoranu Thalerju 6. marca uradno izročili osnutek temeljnega zakona o narodnostnih skupnosti v Avstriji in ga zaprosili za posredovanje Slovenije na diplomatski ravni zaradi predloga bodočih avstrijskih strank, da naj bi narodnostni sosveti postali edino legitimno in priznано zastopstvo avstrijskih narodnih manjšin in s tem edini sogovorniki avstrijskih oblasti v manjšinskih vprašanjih.

Italija vseskozi poudarja krivico, ki je bila storjena italijanskim optantom, čeprav se tistim Italijanom, ki po drugi vojni niso zbežali, ni zgodilo nič hudega, o primorskem eksodusu Slovencev pa se nič ne govori, čeprav je trajal skoraj 30 let, izselilo pa

se je od 60.000 do 120.000 ljudi, je 4. marca v pogovoru o odnosih med Slovenijo in Italijo s podnaslovom „Kaj pa slovenski ezuli?“ dejal Rudi Šimac, nekdanji novogoriški župan. Srečanje, ki sodi v niz pogovorov o odprtih vprašanjih vključevanja Slovenije v Evropo, je pripravila Demokratska stranka Slovenije (DS).

V študijskem letu 1996/97 bo na univerzah in nižjih šolah na voljo 13.100 mest za redni študij, kar je skoraj tisoč vpisanih mest več kot lani. Za izreden študij je skupno razpisanih 5432 mest. Na srednjih šolah bo v prvih letnikih 33.129 vpisanih mest, kar je 566 mest več kot lani.

Ministri za gospodarstvo, industrijo in trgovino ter poslovneži iz 21 držav so se 5. marca v Baltimoru (ZDA) dogovorili, da je treba s konkretnimi ukrepi povečati obseg trgovanja in investiranja med zahodnimi razvitimi državami ter reformnimi gospodarstvi Srednje in Vzhodne Evrope. S tem sklepom se je hkrati končala četrta konferenca Vzhod-Zahod, ki se je v tem ameriškem mestu začela v nedeljo, 3. marca. Slovenija je na tokratni konferenci prvič sodelovala kot polnopravna članica pod vodstvom ministra za razvoj Janka Deželaka (SKD). (STA)

Lojze Peterle v Parizu

Predsednik Slovenskih krščanskih demokratov Lojze Peterle se v Parizu udeležuje tridnevnega vrha šefov članic Evropske demokratične zveze, ki združuje ljudske, krščanskodemokratske in konservativne stranke Evrope. Namen srečanja je predvsem priprava na t.i. Medvladno konferenco držav članic Evropske zveze, ki naj bi bila pomemben mejnik v razvoju Evropske zveze, posebej glede pridruževanja novih članic.

Med svojim bivanjem v Parizu se je Peterle v nedeljo udeležil slovenske maše na Chatillonu, kateri je sledilo pristrčno srečanje s pariškimi Slovenci v nabito polni dvorani. Ti so se posebej zanimali za politični položaj v Sloveniji.

Pariški Slovenci so se zanimali tudi za nedavni predlog Socialdemokratske stranke za referendum o večinskem volilnem sistemu. O tej temi so v ponedeljkovi televizijski oddaji Omizje na TV Slovenija govorili predstavniki v parlamentu zastopanih strank. Vse po vrsti, vključno s Slovensko ljudsko stranko in Slovenskimi krščanskimi demokrati so bili do predloga zadržani. Menile so, da ima sedanji volilni sistem sicer mnoge pomanjkljivosti in ga je potrebno izboljšati (LDS in SKD sta v dosedanjih pogovorih dosegli kompromis o povišanju praga za vstop v parlament s 3,3 na 4%, podaljšali čas za volitve za državljane Slovenije v tujini, olajšave za glasovanje po pošti in povečanje deleža neposredno izvoljenih poslancev), da pa bi bil tako hiter prehod na večinski sistem (če že sploh je potreben) prevelik šok. (V Evropi

imajo večinski sistem le v Veliki Britaniji in Franciji.)

Pravi vik in krik zaradi predloga večinskega sistema pa sta zagnala Vitomir Gros in Sašo Lap, saj bi njunima strankama zaradi majhnosti vzel praktično vsakršno možnost za vstop v parlament. Po torkovi Republiki naj bi na zborovanju Liberalne stranke in Slovenske nacionalne desnice bilo slišati celo izjave, da „s svojimi predlogi Janša »tudižmanizira« Slovenijo“ in da „Janša ni človek prihodnosti, ampak poskuša vse mogoče, da bi ukanil volilno telo, ker je ostal sam.“

Poslanec SKD in podpredsednik Miroslov Mozetič je v televizijskem Omizju opozoril tudi na možnost, ki jo predvideva Janšev predlog volilnega zakona, namreč na možnost odpoklica poslancev, kar spominja na nekdanji delegatski sistem, ko so bili t. i. delegati le transmisija v enopartijskem sistemu. Četudi bi se odločili za večinski sistem, za izvedbo referenduma in nato volilnega zakona, za katerega je potrebna 2/3 večina, do volitev ne bi bilo časa. Janšev predlog vidijo krščanski demokrati zato predvsem v luči predvolilne taktike. Za določilo v Janševem predlogu o dveh mestih v Državnem zboru, rezerviranih za Slovence po svetu, pa bi bila potrebna celo sprememba ustave. Ob tem naj spomnimo, da je Lojze Peterle že julija lani, na srečanju vodstva SKD s Slovenci po svetu v Stični dejal, da bo SKD na svoji nacionalni listi postavila predstavnika Slovencev po svetu tako visoko, da bo zagotovo prišel v parlament.

Slovesna otvoritev bivaka „Slovenia“ pod vrhom Capille.

Predlog spremembe volilne zakonodaje

V Sloveniji velja proporcionalni volilni sistem, v katerem volivci glasujejo za politične stranke. Zakon o volitvah v Državni zbor sicer vsebuje nekaj navideznih elementov večinskega volilnega sistema, kar pa povzroča predvsem veliko nepreglednost in nerazumljivost enakomerne zastopnosti volilnih okrajev v parlamentu, ne omogoča odpoklica poslanca, ki deluje v nasprotju s predvolilnimi obljubami in je varljiv, saj volivci glas, ki ga zaupajo posameznemu kandidatu, dajo pravzaprav politični stranki. Različne raziskave javnega mnenja kažejo, da se slovensko volilno telo zavzema za neposredne volitve kandidatov namesto strankarskih list, za enakomerno zastopnost okrajev in odpoklic poslanca, ki ne izpolnjuje svojih dolžnosti.

Sedanji zakon Slovencev, ki živijo izven meja matične domovine omogoča zgolj formalne, nikakor pa ne tudi realne možnosti volitev, čeprav je s tem kršena njihova volilna pravica.

SDSS je zato pretekli teden v zakono-

dajni postopek vložila predlog zakona o volitvah poslank in poslancev, ki uvaža dvokrožni večinski volilni sistem in ki odpravlja večino slabosti sedanjega sistema. Omogoča neposredno volitev ljudi, enakomerno zastopnost volilnih okrajev, odpoklic poslanca, izvolitev tistih, ki na volitvah prejmejo absolutno večino glasov volivcev, ki so glasovali, in dva mandata za Slovence po svetu. Ker je nerealno pričakovati, da bo v sedanjem razmerju političnih sil v slovenskem parlamentu moč doseči dvetretjinsko podporo predlaganim spremembam volilne zakonodaje, je predsedstvo SDSS sprejelo sklep, da predlaga zakonodajni referendum, na katerem bodo slovenski volivci sami odločali o predlaganih spremembah. V skladu z določili zakona je tako SDSS v torek, 5. marca 1996, vložila pobudo za zakonodajni referendum o predlaganih spremembah volilne zakonodaje.

SDSS — Socialdemokratska stranka Slovenije

Letopis Slovencev po svetu 1995

Katoliško središče Slovencev po svetu v Ljubljani je izdalo konec lanskega leta zanimivo knjižico z gornjim naslovom.

Dejansko je to kratek letopis delovanja slovenske Cerkve med izseljenci in zamejci, kakor tudi naslovi slovenskih duhovnikov, ki med njimi sodelujejo. V Sloveniji je pred desetletji v Letopisu slovenske Cerkve bil posvečen del tega našim izseljencem. Zadnji, ki je govoril o izseljencih, je izšel leta 1971.

Urednik in nabiralec naslovov je naš znanec Janez Rihar, ki že leta po možnosti sodeluje z nami in je tudi predsednik omenjenega središča.

V poglavju, namenjenem Argentini so nekateri dodatki k Zgodovini Cerkve na Slovenskem (1975, Mohorjeva družba v Celju) nato seznam od 1971 umrlih duhovnikov (21), tistih, ki so odšli delovat drugam po svetu (2), v Slovenijo (5) in ostalih v Argentini (61).

Naj navedemo posvetilo, ki načeljuje tej knjižici: *V počastitev in spominu vsem slovenskim in tujim duhovnikom, ki so si prizadevali med našimi ljudmi na tujem ohraniti vero v Boga in zvestobo svojemu narodu, pa tistim, ki so delovali z istim namenom ob robu slovenskega ozemlja v tem stoletju.*

Slovenija in Evropska skupnost

Vlada je 7. marca soglasno sprejela vladni koalicijski usklajeni dokument o vključevanju Slovenije v Evropsko skupnost in NATO. Vlada je v sklopu obširnega dokumenta, namenjenega parlamentu, potrdila tudi posebno poglavje o slovensko-italijanskih odnosih v luči približevanja Slovenije evropskim integracijam, informacijo o španskem kompromisnem predlogu za podpis sporazuma o pridruženem članstvu Slovenije v ES in informacijo o kriterijih za članstvo v ekonomsko-monetarni uniji.

Slovenska vlada je predlagala, da jo — v primeru, če bi ocenila, da ne obstajajo možnosti za podpis sporazuma o pridruženem članstvu v ES — pooblasti, da vložijo prošnjo za polnopravno članstvo v ES. Premier Janez Drnovšek je o očitkih vladi, da se slovenska politika na odziva ustrezno na italijanska izsiljevanja, še zlasti glede fojbe, odgovoril, da se s tem ne more strinjati. Obtožbe na račun vlade so tu dvojne, je spomnil, hkrati gre namreč tudi za ob-

toževanje, da Slovenija preostro odgovarja Italijanom. „Res pa je, da bo morala Slovenija, če misli Italija to vprašanje odpirati na takšen način, še bolj jasno pokazati vso zgodovinsko resnico, kjer pa je neprimerno več argumentov in zgodovinskih dejstev na slovenski strani,“ je poudaril premier.

Sprejeta stališča vlade do zunanje-politične strategije je označil kot optimalna in napovedal, da bo Slovenija še letos vložila vlogo za polnopravno članstvo v ES, ne glede na to, ali bo pred tem podpisala sporazum o pridruženem članstvu ali ne.

Avstrija ne bo nikoli izkoristila odprtih dvostranskih odnosov s Slovenijo, da bi obremenila morebitni sprejem v Evropsko skupnost, je v okviru predavanj o odnosih Avstrije s sosednjimi državami zatrdil nekdanji avstrijski podkancler in direktor Inštituta za Donavsko območje in srednjo Evropo na Dunaju Erhard Busek, ki je pri tem mislil na vprašanje staronemške manjšine v Sloveniji.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Čeprav je večji del skrbi vlade položen v prihajajoče buenosaireške mestne volitve, pozornost priteguje tudi nenehen boj za čim večjo oblast, v katerem se nahaja tudi vpliv gospodarskega ministra Cava-lla, je nenehno v ozadju nek drug spopad, nek drug činitelj, ki ga vlada ne zna rešiti: spopad s katoliško hierarhijo, ki vedno bolj kritično nastopa proti gospodarskemu programu.

DOLGA POT

To trenje med člani hierarhije in vlado pride občasno do izraza v polemikah med posameznimi škofi in vladnimi funkcionarji in dosega višek, kadar v polemiko poseže sam predsednik države. Tako je pred dnevi znova prišel v ospredje besedni spopad med Menemom in škofom Laguno in Haysaynom. Potem, ko sta se oba močno spravila nad vladni gospodarski načrt, ki pušča hude socialne posledice, jima je predsednik enostavno odgovoril, da sta „nevedneža in lažnivca“. Zatem je v polemiko poseglo še več škofov, ki so branili stališče svojih dveh sobratov, medtem ko je tudi marsikateri vladni funkcionar zagovarjal predsednika proti cerkvenim kritikam. Škofje so nato sklenili, da organično odgovorili predsedniku Menemu.

Vendar stvar ni tako enostavna. Menem dobro ve (in nekaj tozadevnih anket to dokazuje), da je Cerkve še vedno ustanova, ki v javnosti vzbuja največ zaupanja. Ni isto, ni isti odziv ne učinek, če vlado kritizira kak politik iz opozicije, kot pa če to dela škof. Dejansko opozicijski politik „kritizira“, škof pa „učí“. In to „učenje“ ustvarja v ljudeh zavest, da je krivica „krivica“ in ne „napredek“, in da se je tej krivici treba upreti.

Poleg tega je v zadnjem obdobju bilo več primerov, ko so se škofje direktno potegnili za delavstvo. To zlasti po provincah; že od vsega začetka Menemove vlade je bila vidna razlika nastopov med škofi iz prestolnice in okolice in škofi iz notranjosti. Ti so bolj od blizu doživljali krizo, ki se v Buenos Airesu ni tako poznala in bili zato od vsega začetka bolj kritični do vladnega gospodarskega programa. Ob delavskih konfliktih so mnogokrat (primer Ognjene zemlje, provinc Río Negro, Córdoba, itd.) osebno posegli v problem, že kot posredovalci med podjetniki in delavci ali med vladami in državnimi uradniki, ali pa tudi, da so se postavili na čelo ljudskih protestov.

Kar vlado najbolj jezi, ali jo skrbi (in osebno tudi predsednika), je dejstvo, da so doslej škofje nastopali bolj redko in posamezno. V zadnjih časih pa so se ti nastopi pomnožili (pomnožili so se tudi izrazi socialne krize) in vprašanje je, kako bo to nastopanje odjeknilo na letnem zasedanju škofovske konferenc. Kak kritični dokument škofov bi izredno negativno vplival na raznih področjih, in Menem to skuša preprečiti; na žalost s kaj neveselo politiko ostrega napadanja na vse, ki si upajo izraziti kako kritiko. Predsednik se je namreč znašel v nevšečnem položaju. Doslej je imel, vsaj v delu hierarhije, precej izrazito zaslombo. Sedaj pa se ta „prijateljski“ del vedno bolj manjša.

Dvoje dogodkov je jasno pokazalo smer nastopanja Cerkve. Sklep odpovedati se državnemu denarni podpori, pa nastop primasa kardinala Quarracina, ki je doslej veljal za enega odločilnih zagovornikov vlade v zadevi „Naselja 31“, revnega naselja v bližini Retira, ki ga je vlada nameravala odpraviti, ker bo tam tekla nova avtocesta. Ta dogodek je bil posebno zanimiv: župan Domínguez je podpisal dekret, da se naselje odpravi, prišli so delavci s

stroji in enostavno podrli nekaj bednih barak, a je ljudska jeza ustavila nadaljnje poruševanje. Devet duhovnikov iz skupine „socialne pastoračije“, ki delujejo po raznih bednih naseljih, se je postavilo na čelo odpora. Menem je te duhovnike obtožil, da delujejo iz političnih interesov. Takoj naslednji dan je kardinal Quarracino obiskal duhovnike in jim izrazil svojo podporo.

DAR VDOVE ZA BOGATINOVE DROBTINE

Označili so to gesto kot „zgodovinski korak“. Preteklega 27. januarja je argentinska katoliška Cerkve sklenila, da se odpove državnemu podpori. V tej gesti vidijo politični opazovalci začetek novega razmerja med vlado in Cerkvijo, ker se je dotlej hierarhija pravzaprav borila za večji prispevek. Gesta je še toliko bolj važna, ker je podpora Cerkvi zagotovljena v državnih ustavi, ki takoj v svojem drugem členu odloča, da „zvezna vlada vzdržuje rimsko katoliško apostolsko verstvo“.

To „vzdrževanje“ pravzaprav ni zastoj. Ko so leta 1853 argentinski ustavodajni močje določali besedilo državnih temeljev, so imeli pred očmi tudi dejstvo, da je že „predustavni“ predsednik Rivadavia kakih trideset let prej Cerkve razlastil, ker ji je zaplenil vsa posestva, ki jih je imela širom Argentine. To „vzdrževanje“ naj bi bila neke vrste povrnitev tistega, kar je država Cerkvi dejansko ukradla. Ne bomo se tu spuščali v razmišljanje, kakšno uslugo je Rivadavia nehote in nevede storil Cerkvi, saj jo je rešil kategorije „veleposestnika“, ki jo je pozneje težila v vseh drugih latinskoameriških državah. A res je tudi, če vso stvar vzamemo računalniško, da vsa podpora teh let nikakor ne povrne denarno tega, kar bi dohodki, obresti ali kakor že hočemo to označiti, pomenili za Cerkve. Sploh je ta podpora minimalna, saj predstavlja komaj 0,019 odstotka državnega proračuna. Denarno to pomeni, da vsaka škofija prejme kakih 20.000 pesov na leto, vsaka „obmejna“ župnija 300 pesov na mesec, za vsakega seminarista 250 pesov na mesec. Škofje pa plače istovetne zveznim sodnikom prve inštanice, kar predstavlja 2.200 pesov mesečno, čeprav so zadnje čase prejeli komaj 1.200 mesečno. In to je vse. Takorekoč drobtine z bogatinove mize. Te drobtine je sedaj Cerkve sklenila zamenjati za „dar uboge vdove“, saj škofje računajo, da bo podpora vernikov nadomestila te vsote. Nekoliko izgubi denarno, a nešteto pridobi na ugledu in na socialni neodvisnosti, saj bo imela bolj proste roke za nastopanje. Nastopanje, ki se izraža tako na socialnem kot na ustavnem področju. Tako npr. msgr. Sueldo, škof v Santiagu del Estero uprizarja boj proti „tradicionalnemu caudillizmu“ (večkrat so mu že zagrozili, da ga bodo ubili), škofa Delgado in Piña iz Misionesa pa sta od predsednika zahtevala federalno intervencijo provincijskega sodnega sistema, ki da je polnoma korumpiran.

Ko se opazovalci sprašujejo po vzrokih te spremembe v katoliški Cerkvi, je več odgovorov, a izstopa po eni strani potreba socialnega nastopa v obrambi najbolj revnih in zapostavljenih, po drugi pa, in povezano s prvim vzrokom, napredovanje raznih sekt v okrožjih največje revščine. Samo v provinci Buenos Aires sekte štejejo že kakih 800.000 privržencev, a računajo, da jih je še kakih 1.900.000, ki so v nevarnosti, da nasedejo raznim „pastorjem“ ali „pastircam“, ki se geometrijsko množijo širom dežele, zlasti v bednih predelih. Spričo tega Cerkve ne more ostati križem rok. Potrebne so res „zgodovinske“ poteze. In temu danes pristojujemo.

SLOVENSKI PRAZNIK

Slovenski praznik na Cerro Capilla

Nad grebeni pogorja se je nebo docela zjasnilo. Samo vršički Lópeza še vedno nosijo megleno kapo. Strmo stremi proti sinjini kamniti vrh Capille in dolina tolmunov sije v popoldanskem soncu. Zleknjeni na šopih trave čakamo na helikopter in se grejemo v prijetni toplini. Onstran potoka brzijo lahkonomni planinci po izsekani stezi skozi grmovje proti dolini in jezzeru, kjer jih bo vkrčala motorka prefekture.

Polni smo veselja in zadovoljstva. Gorski praznik je izredno dobro uspel in vse odkar smo odprli in blagoslovili kočo „Pod Skalco“ nismo doživeli tako lepega planinskega slavlja. Tokrat je bila slovesnost še posebej povzdignjena, saj so z nami sodelovali planinci iz stare domovine, predstavniki planinskega društva Celje, ki mu je svoje dni pripadal eden še preživelih „šumskih bratov“.

Že včeraj je bilo izredno živahno na gori. Dopoldne so Bariločani in gostje iz Slovenije prispeli od jezera do bivaka po dokaj zahtevni stezi, kjer so na najbolj nevarnih mestih napete vrvi varovale izletnike. In potem se je številna družina odpravila na vrh pod križ in po težavnem vzponu se je skupina štiridesetih planincev zbrala tam gori. Nekateri so se ozirali na svoja sedemdeseta leta pa so vendar odlično obvladali prav nič lahek svet.

V nedeljo dopoldne je najprej vojaški helikopter pripeljal stare, že onemogle planince, ki niso mogli in si niso upali na strmo pot. Potem so pridne roke očistile in pripravile kočico. Ob enajstih so trije duhovniki pristopili k slovesnemu obredu. Maševal je gornik France Bergant, sodelovala sta župnik iz Dovjega France Urbanič in Albin Avguštin, osemdesetletnik, ki je svoj čas blagoslovil oba križa na Capilli.

Po maši se je vršila proslava. Povezoval je tajnik društva Milan Magister, poslujoči predsednik Matjaž Jerman pa je pozdravil navzoče in se spominjal vseh, ki so delali na gori in ji dali sedanji slovenski pečat. V slavnostnem nagovoru je stari član Vojko Arko navedel v obeh jezikih nekaj temeljnih misli in zadevno slovensko besedilo objavljamo posebej. Pozdrave so izročili razni gostje. Dovški in Aljažev Urbanija je sporočil pozdrav Triglava. Odpravnik poslov

Matjaž Puc je govoril v zastopstvu republike Slovenije, ki se je spreobrnila in zdaj spet priznava svoje dolga leta zamolčevane in prezirane izseljence. Prof. Matjaž Puc je tudi poklonil SPD lepo knjigo o triglavskem parku. V imenu ljubljanskega mestnega sveta je pozdravil dr. Sergij Gomišček, Tone Strojnj pa je izročil sliko Jakoba Aljaža. Velik zvon, darilo celjskega planinskega društva je poklonila v zastopstvu botrice Marije Kržičeve gospa Gomiščkova. Nato je Bergant blagoslovil bivač, pesnik Tone Kuntner pa je občuteno deklamiral Prešernovo Zdravico, himno mlade slovenske republike. Slednjič sta prof. Matjaž Puc in Dinko Bertoncelj simbolično odprla bivač ter tako zaključila uradni del proslave.

Kruhki s pečenim mesom in vince iz pletenk ter prijateljska družba so prijetno nadaljevali zborovanje pod zadnjimi legami gorske doline, dokler ni ura ukazala pospravljanja in sestopa. Stara gospoda je bila seveda oproščena tega posla in se je lahko zleknila v travo v pričakovanju zračne vožnje.

Gradnja bivaka „Slovenija“ je verjetno zadnje delo nekdanjih „šumskih bratov“. Stavbo je v mestu točno pripravil Jožko Simčič, potem pa se je potrudil za prevoz materiala in sestavljanje koč v zgornji krnici Capille Dinko Bertoncelj, ki je tudi poskrbel za prevoz po vodi in zraku ob slovesni otvoritvi. Vendar je treba dostaviti, da so mladi ljudje sodelovali v dolini in na gori in do so številni prijatelji pomagali pri zbiranju denarja ter tako pripomogli h kritju dejanskih stroškov. Zato je delo na Capilli delo vse slovenske srenje.

Ob tako pomembni priložnosti so nas spremljali tudi bariloški prijatelji. Vojsko, ki nam je šla pri gradnji zmeraj na roko, sta zastopala upokojeni polkovnik Rito Burgoa in namestnik šefa vojaške gorske šole major Artigas. V imenu Cluba Andino Bariloche je prisostvoval predsednik Hugo Jung, za vodniško zvezo je stopil na vrh Tonček Arko, dopisnik dnevnika „Río Negro“ in za televizijo je snemal Tonček Zidar. Vsekakor se je tudi splošna argentinska javnost odzvala slovenskemu prazniku.

(V. A.)

Un nuevo refugio para montañistas

Un nuevo refugio de alta montaña se suma a los ya existentes en la región de Bariloche.

La obra fue realizada por el Club Andino Esloveno (CAE) y está emplazada a 1600 metros sobre el nivel del mar en la ladera este del cerro Capilla. De reducidas dimensiones, puede albergar a 12 personas y cuenta con una cama cucheta, cocina a leña y mesa con bancos de madera.

Una hermosa picada recorre la cara este de la montaña, conectando en tres horas de exigente marcha el lago con el Vivac. Este sendero presenta un sector muy expuesto, que no es recomendable para personas sin experiencia en montaña. El recorrido atraviesa en parte el bosque quemado en 1987.

Representantes del Club Andino Bariloche, la Escuela Militar de Montaña Bariloche, la Asociación Argentina de Guías de Montaña y 17 alpinistas provenientes de Eslovenia se sumaron a los miembros del CAE en la salida a la cumbre.

La mayoría de los excursionistas ascendió el sábado, mientras que el domingo

y en helicóptero subió el resto.

Fue notoria la ausencia del personal de Parques Nacionales, organismo propietario de las tierras donde se emplaza el refugio y que por resolución autorizó su construcción.

El acto de bautismo de la construcción, corte de cinta y palabras alusivas fueron precedidos por una misa, celebrada por tres sacerdotes en los dos idiomas.

El Cerro Capilla es considerado por los andinistas locales como el mirador más bonito desde el que se puede admirar el lago Nahuel Huapi, en particular la zona de Llao Llao, Colonia Suiza y el lago Moreno. La quinta montaña más elevada del Parque Nacional limita hacia tres de sus lados con el lago, siendo por consiguiente su ascenso por agua un escollo casi obligado.

La primera ascensión fue realizada en marzo de 1931 por Otto Meiling y Heriberto Tautzer, partiendo ambos desde Bahía López en bote.

Río Negro,
1 de marzo de 1996

Zgoraj: Tone Strojnj izroča Dinku Aljaževu sliko. Za Dinkom odpravnik poslov veleposlaništva Matjaž Puc.

Spodaj: Od leve spredaj: Adi Vrečar, predsednik Planinskega društva Celje, Vojko Arko med slavnostnim nagovorom, Blaž Razinger (spodaj zakrit), Dinko Bertoncelj in Matjaž Jerman.

VOJKO ARKO

Slovenska prisotnost v Patagoniji

Besede izrečene ob otvoritvi bivaka „Slovenija“ na Capilli

Najlepše pozdravljeni, prijatelji iz Slovenije, ki ste prispeli na ta naš veliki praznik. Otvoritev bivaka Slovenija zaključuje delo Slovenske plezalske skupine, ki se je porodila prav na gori Capilla pred 45 leti in ki je postala začetek Slovenskega planinskega društva v Argentini. Dobro vemo, da so člani te skupine črtali prvenstvene smeri v bariloške stolpe in stene, izdatno doprinesli v bariloški smučariji, sodelovali v patagonskih odpravah bariloškega Cluba Andino in v argentinskih odpravah na Himalajo in na Antarktiko. Prav tako je Grupo Escalador Esloveno začel in dovršil turistično delo v osrednji Katedrali s slovensko stezo in kočo Pod Skalco in s sodelovanjem pri Freyevi koči, ki je danes redišče argentinskega plezalistva. Na Capilli smo postavili leta 1952 prvi križ, ki ni kljuboval viharjem, a smo ga 1962 nado-

metili z novim. Ta še zdaj pozdravlja turiste, ki potujejo po zalivu Blesta. Tako bo ostal spomin na slovenske andiniste trajno zasidran v dveh gorah: Cerro Catedral in Cerro Capilla.

Vam, ki ste prišli iz stare domovine, želimo povedati, da so nas pri andinističnem udejstvovanju stalno spremljale pobude iz slovenskega planinskega izročila. Na slovenskem Zvoniku smo postavili spominsko ploščo Klementu Jungu, v pogorju Tres Picos živi spomin na Henrika Tumo in otvoritev bivaka Slovenija se srečuje s stoletnicami Aljaževskega dela na Triglavu in z začetkom Slovenskega planinskega društva.

Kot smo že povedali v kasteljanščini, se moramo posebej zahvaliti argentinskim oblastem, ki so stalno podpirale naša prizadevanja. Uprava Narodnega parka nam je dovolila postaviti našo kočico v rezervi-

ranem predelu in helikopterji vojske in mornarice so znosili ves potreben material na goro. Verjamemo torej, da se bodo tudi bodoči argentinski planinski rodovi radi spominjali na prispevke slovenskih andinistov. V slovensko kulturno zgodovino pa sodi bariloška družbica kot pomembna ustvarjalna skupina slovenske emigracije.

DR. PETER URBANC

o slovenskem gospodarstvu

Predavanje na simpoziju SSK 4. februarja 1996

Valuta - denar - tolar. Veljava, moč, stabilnost, prestiž denarja je eden najvažnejših predpostavk dobrega gospodarstva. Vzemimo primer ZDA, samo v Rusiji imajo pod modroci 15 milijard dolarjev. To pomeni najmanj dolgoletno brezobrestno posojilo.

Slovenci dokaj zaupajo v SIT, ko pa pride do hranilnih računov, se izneverijo, večinoma so v markah.

Oktobra 1991 su uvedli tolar, kvotacija je bila 32 SIT za 1 DEM. Danes po dobrih 4 letih je SIT 93 za 1 DEM. Padec v 4 letih je bil skoraj za 200%. Kaj bi rekli, če bi bil kanadski dolar danes vreden samo 25 centavov USA dol.

Zadnje čase smo priča veliki nervozi na deviznem trgu. Menjalnice kupujejo po 93, prodajajo po 96, ta razlika je nezdružljiva. Ne leži tudi tečaj BS, ki kupuje po 88 SIT za 1 DEM in prodaja po 89. Ta umetna razlika tečaja je znak nesigurnosti, ne kovertibilnosti!

Izvoz-Uvoz. Naš izvoz je duša naše uspešnosti. S 60% izvoza našega BDM spadamo v sam svetovni vrh. Na žalost se naš uspeh v izvozu podre v uvozu, ki je še precej večji. Za 1995 kažejo statistike, da bomo imeli na tem področju 1 milijardo dolarjev primanjkljaja.

Naša globalna plačilna bilanca s tujino se maje. Za 1995 bomo s pomočjo povprečnega turizma, uslug v inozemstvu še nekako uravnoteženi. Za 1996 je na vidiku kriza!

V pozitivni razvoj gospodarstva v RS bi dal sledeče zadeve:

1. Podjetniški sloj se razvija svobodnejše kot v komunizmu. a) Obrtniki, mali tovarnarji delajo za domači trg, odpirajo se jim vrata v tujino. b) Trgovina, posredništvo med Zahodom, Balkanom, Vzhodom bi mogla ustvariti ogromen promet. V pravem tržnem sistemu, z manjšim obdavčenjem, z manj kontrolami, v boljšem političnem okviru, brez nesposobnih elementov stare nomenklature in njihovih dedičev bi Slovenija mogla izpolnjevati svojo posredniško vlogo v svetovni trgovini v polnem obsegu!

2. 1995 so zgradili 26 kilometrov avtocest, 1996 jih bodo 47 kilometrov. Naj tu omenim dodatni davek izven državnega proračuna: cestni tolar, ta prinaša velike vsote!

3. Uspešne industrije, večinoma že privatizirane, dajejo dodatno garancijo solidnosti: naštevam Lek, Krka, Laško, Portorož, pristanišče, električna industrija z letno produkcijo preko 700 milijonov dolarjev, v Gorenju so izdelali že 15 milijonov hladilnikov.

Naj naštejemo sedaj manj pozitivna dejstva.

1. Tovarne kot Talum - Kidričevo, Ruše, Železarne, TAM ustvarjajo ogromne izgube v družbenem sektorju. Sedanja politična garnitura nima poguma te kronične zgube zapreti. To ne bi bilo tako težko, ker so zgube tako velike, da bi lahko prizadete plačevali skozi 10 let, pa bi bilo manj zgub!

2. Privatizacija, če še tako slaba, bo boljša kot dosedanje družbeno stanje, čeprav je bila nespretna. Agencija za plačilni promet je ugotovila, da je do 20% družbene imovine propadlo. Preko 1 milijardo mark je bilo ukradenih. Kaznovan ni bil nihče.

Tu je investicije. a) Konec 1994 jih je

bilo za 1,25 milijardo dolarjev. b) Vsota je skromna. c) Investicije gredo v stara podjetja, nič ali malo je nove tehnike. Tujci poseben Avstriji pobirajo od propadle družbene mase samo podjetja ali dele, kjer je uspešnost zagotovljena.

Avstriji so vložili denar v McDonald, za leasing podjetja, vse zadeve, kjer je tujec nepotreben.

Ena največjih polomij na tem področju je domala 100% izostanek valaganja izseljencev. Z dobrim pristopom bi se vrnili masovno, prinesli bi milijarde dolarjev kapitala, izkušnost, strokovnost in solidnost. Na žalost so v tej polomiji levičarji uspeli stoodstotno.

Spoštovanje privatne lastnine. Sem spada povračilo krivic od 1941 naprej. Tu je dosedanja RS povsem odpovedala. Denacionalizacija je nezadostna, počasna in se je povsem ustavila pri Cerkvi, veleposestnikih. Stanovanjska zakonodaja je slaba, lastnina je omejena, zlorabljen. Lastniki hiš, sedaj tudi trgovski in drugi lokali, ne dobe najemnin niti morejo pokriti najnujnejših popravil. Ni čudno, da Ljubljana izgleda kot Moskva in bo še slabše v teku prihodnjih let.

Omenimo prodajo družbenih stanovanj. Vsem je žal, da so jih prodali za 10 do 15% vrednosti. S pametno prodajo bi pokrili pol znanega državnega dolga. Kučan in Drnovšek sta tudi dodala svoj lonček, državne vile sta kupila zase in svoje potomce za 10% vrednosti.

Tipični produkt neokomunističnega gospodarstva je silni porast uradništva. Dediči enoumja, nesposobni v tržnem sistemu, zaposlujejo po 3 ljudi tam, kjer bi zadostoval en sam. Ob osamosvojitvi je RS imela 9.000 državnih uradnikov, danes 23.000. Hočejo jih še 3.000.

Odgovor na vprašanje ali vlagati v današnje RS. Kot sem nakazal, se podjetja borijo s pretiranimi davki, prekomerno kontrolo, omejitvami, z nujnostjo dobrih političnih zvez, ki igrajo ogromno vlogo. Odgovor, ki velja sedaj: Neko možnost bi imela samo mala podjetja z visoko tehniko, z novimi prijemi.

Kar se tiče privatnikov in pasivne investicije: Denar v bankah je sorazmerno gotov, tako v SIT kot v devizah. Usluge so v glavnem še počasne. Obresti so malo nižje kot na Zahodu, davka zaenkrat na take vloge ni.

Uspeh. Drnovšek, Kučan in vlada se hvalijo s to netočno sliko, iluzijo. Tujina je srečna, da ima vsaj enega dobrega plačnika iz bivše SFRJ ter to z veseljem zaznamuje. Uspešni državi ni treba odpuščati dolgov, niti dajati podpor. RS je to stalo vsaj nekaj sto milijonov dolarjev.

Uspeha enostavno ni, počasi, prepočasi rinemo naprej. Onega razmaha, poleta, upanja kot na Češkem, Poljskem in drugod zaenkrat še nikjer ni.

Po petih letih ostajamo še vedno mešanica socializma, kolektivizma in tržnega sistema. Ne moremo se znebiti dediščine polpretekle dobe. Kar bi morali imeti, je moderni tržni sistem, kapitalizem z odgovarjajočo socialno mrežo za res potrebne. K temu primerno socialo, ki bi temeljila na posebnih fondih in tekočih pristojbinah, vse ločene od državnega proračuna.

(Konec)

2

Mobiliziranci v nemško vojsko so „žrtve vojnega nasilja“

Štiri leta so minila, odkar smo se združili, da bi skupno zahtevali naše pravice kot državljani Republike Slovenije.

Ni bilo lahko dokazati, kaj pravzaprav smo, saj se je o nas trdilo petdeset let, da smo nekaj (kar pa nismo bili) in kar bi moralo biti enkrat za vselej zgodovinsko ugotovljeno. Z vztrajnostjo in sistematičnim zbiranjem dokumentacije o naših resnicah je vlada Republike Slovenije dne 1. oktobra 1991 uradno priznala, da imamo prav, ko trdimo, da smo žrtve preteklih vojn.

Naši nasprotniki so imeli velike prednosti, neizčrpno materialno osnovo dobrin prejšnje vladavine. Postopoma smo prepričali našo vlado, da se pristopi k reševanju našega statusa. Danes lahko ugotovimo, da vse le ni bilo zastoj.

Zakon o žrtvah vojnega nasilja je Državni zbor sprejel 17. oktobra 1995, veljati pa je pričel s 1. januarjem 1996.

Z zakonom smo lahko zadovoljni. Daje nam STATUS ŽRTVE VOJNEGA NASILJA, ki zagotavlja pravice, ki nam gredo, in zagotavlja tudi pravice svojcem.

Zakon sam prinaša še določbe, ki urejajo pravno plat kot npr.: kdo je lahko priznan kot žrtev vojnega nasilja, kake in katere pravice mu gredo in kako jih uveljavlja.

a) Mobiliziranci imamo status žrtve vojnega nasilja, če smo po vpoklicu v nemško vojsko in po eventualnem ujetništvu vzdržali tak čas najmanj tri mesece. Delovna obveznost v Arbeitsdienst/RAD se ne všteva v ta čas treh mesecev.

Po tem zakonu nam je priznan ves čas služenja v nemški vojski in v ujetništvu v pokojninsko dobo kot posebna doba in to od vpoklica pa do vrnitve v domovino. Zakon nam zagotavlja zdravstveno varstvo tako, da nam ni potrebno več plačevati dodatnega zdravstvenega zavarovanja. Imamo tudi pravico do zdraviliškega klimatskega zdravljenja s povračilom potnih stroškov, do odškodnine in do dodelitve socialnega stanovanja, če naš stanovanjski status ni zadovoljivo rešen.

b) Posebno poglavje so pravice — upravičenega družinskega člana žrtve vojnega nasilja. Te pravice pa gredo družinskemu članu šele po smrti dejanskega mobiliziranca, če je ta padel ali bil pogrešan.

Do varstva je upravičen zakonec, ki ga je umrl ali padli preživljal vsaj eno leto pred svojo smrtjo, nadalje razvezani zakonec, če je imel po sodbi sodišča pravico do preživnine, nadalje osebe, ki je živela z upravičencem v izvenzakonski skupnosti in to najmanj tri leta pred njegovo smrtjo.

Pravice družinskih članov so: zdravstveno varstvo, posmrtnina in povračilo stroškov prevoza pokojnika iz kraja smrti v kraj pokopa.

Za priznanje statusa žrtve vojnega nasilja in priznanje posebne dobe bo potrebno storiti naslednje:

a) status in pravico bo priznaval Upravni organ na sedežu pristojne občine. (Po večini primerov je to sedež stare občine).

b) predložili bomo dokumente, iz katerih mora biti razvidno, kdaj smo bili vpoklicani, in dokument kdaj smo iz vojske ali ujetništva prišli domov. To dokumentacijo si mora vsak posameznik, če je že nima, poskrbeti sam. Pojasnila o tem so že dajali odbori našega društva. Mogoče pa bo dejansko stanje dokazovati tudi s pričami.

c) zahteve bomo pričeli vlagati čim prej.

d) ko bo Upravni organ pri občini izdal potrdilo o statusu žrtve vojnega nasilja in o trajanju posebne dobe, bomo to potrdilo predložili področnemu Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, da ta isti

izda novo odločbo o pokojnini.

e) tudi pri Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje bomo takoj po Novem letu vložili zahtevek za spremembo pokojninske odločbe in to brez potrdila, ki nam ga bo izdal Upravni organ pri pristojni občini. Pri in ob tem bomo navedli, da bomo to potrdilo predložili kasneje.

f) vloge na Upravni organ in Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje lahko vlagamo takoj po 1. januarja 1996 zaradi tega, da si zavarujemo roke, ki vplivajo na datume, odklej nam bodo pravice priznane. Pristojni Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje pa je tisti, pri katerem smo dobili odločbo o upokojitvi.

Pri območnih odborih bodo članom našega društva na razpolago vsi formularji za vlaganje zahtevkov. Strokovno pomoč pri izpolnjevanju vam bodo tam nudile za to pooblaščen osebe.

S tem zakonom še ni zaključeno delo okoli priznavanja in doseganja naših pravic. Vlada je pripravila poseben zakon o povračilu in plačilu vojne škode. Ta zakon še ni toliko razjasnjen, da bi o njem lahko povedali kaj konkretnjšega.

Zaenkrat rešujemo to, kar nam je z zakonom o žrtvah vojnega nasilja priznано. Društvo mobilizirancev v nemško vojsko 1941-1945 Gregorčičeva 5 A, Celje

PISMO JAVNEMU PODJETJU ŽALE

Predsednik društva za ureditev zamolčanih grobov Franc Perme se je s skupino državljanov, pobudnikom za Združene ob Lipi sprave Stanislavom Klepom in s priporočilom dr. Tineta Velikonje, predsednika Nove slovenske zaveze, dogovoril o prevzemu odgovornosti za spominski kenotaf za medvojne in povojne žrtve brez grobov, sestoječ iz skulpture Kristusa, zasajene lipe in delno urejene okolice v parku ob začetku drugega dela pokopališča na Žalah.

Na tem prostoru so se od 1. novembra 1988 do danes prirejale žalne slovesnosti tako ob dnevu mrtvih kot ob drugih obletnicah žrtve brez grobov, katerim je namenjen kenotaf tudi za golotočane in dahavce. Ob urejanju tega prostora je uprava Žal izdala t. i. kamnoseško dovoljenje za „Lipo sprave“. Prostor je blagoslovil slovenski nadškof in metropolit dr. Alojzij Šuštar, ob žalni slovesnosti pa je bila navzoča tudi častna straža slovenske vojske.

Slovesnosti se udeležujejo žalujoči iz domovine, zamejstva, drugih evropskih držav, pa tudi iz Združenih držav Amerike, Kanade, Argentine in Avstralije kakor tudi nekateri slovenski državni voditelji in vodilni politiki. Zaradi vsega tega je ta spominski prostor nezamenljiv.

Glede na našete navedbe in zaradi stalno nastajajočih nejasnosti o upravitelju tega prostora je upravljanje pripravljeno prevzeti podpisano društvo, prostor vzdržavati, dokončati kenotaf ter plačevati potrebno najemnino.

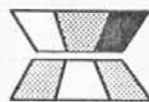
Zato vas vljudno prosimo, da z našim društvom uredite vse potrebno, kot je to urejeno z drugimi uporabniki pokopališkega prostora.

Pričakujemo vaše čimprejšnje obvestilo in vas ljudno pozdravljamo!

Predsednik društva za ureditev zamolčanih grobov, France Perme

NOVICE IZ SLOVENIJE

SLOVENC V ARGENTINI

LJUBLJANA — Na Kemijskem inštitutu so odprli na novo opremljene prostore slovenskega Nacionalnega centra za jedrsko magnetnoresonančno spektroskopijo visoke ločljivosti. V njem je več naprav z visoko tehnologijo, ki jo uporabljajo pri raziskavah v farmaceutni, kemijski in živilski industriji. Zato so denar za center prispevali tako razna ministrstva, raziskovalni inštituti, kot podjetja, ki se pečajo s proizvodnjo zdravil.

HOTIZA — V tem delu lendavske občine meja s Hrvaško ni točno začrtana. Krajanje priznavajo kot mejo reko Muro, vendar je v hrvaški katastrski občini Martin na Muri meja postavljena na levo stran Mure na dveh točkah precej globoko do magistralne ceste med Mursko Soboto in Lendavo. Leta 1993 je slovenska vlada zaradi ljubega miru policajem zapovedala, naj se pomaknejo na katastrsko mejo, zato levi breg Mure patrolirajo hrvaški policaji. Ljudje niso nič zadovoljni s tem položajem, posebno še zato ne, ker levega nasipa na Muri že več let nihče ne vzdržuje in bi ga ob nalivu narasla reka razbila in bi voda poplavlila velik del lendavske občine.

LJUBLJANA — Avstrijski kapital rad prihaja v Slovenijo, kjer naj bi po avstrijskih podatkih bilo okoli 700 njihovih naložb. Vlagajo predvsem v storitve, banke, trgovino ter kemično in papirno industrijo. Najrajši ustanavljajo podjetja, ki so popolnoma v njihovi lasti, kapital pa prihaja v Slovenijo predvsem ker je delovna sila cenejša kot v Avstriji in dobro usposobljena.

LJUBLJANA — Bojijo se, da bi Ljubljana postala slana reka. Vzroka pa ni iskati v kakih podzemnih morskih vodnih virih ampak zaradi zelo velikega sneženja, po katerem je ljubljansko komunalno podjetje v trinajstih dneh odvrlo vanjo skoraj 75 tisoč kubičnih metrov snega. Sneg pa posipavajo z ogromnimi količinami soli, da se čimprej stopi; poleg tega s pobiranjem snega s ceste odnesejo tudi blato, pesek in ostanke avtomobilskih olj.

LJUBLJANA — Pa zaslugi dr. Aleša Debeljaka pripravljajo v ZDA pri založbi White Pine Press antologijo sodobne slovenske književnosti. Obsegala naj bi okoli 400 strani s slovenskimi esei, poezijo in prozo. Finančno bo izid podprla Trubarjeva ustanova (fondacija).

LJUBLJANA — Prošenj za socialna stanovanja je ljubljanska občina prejela okoli 2.200, a ima na voljo le 160 stanovanj. Drugod po Sloveniji razmerje ni tako hudo, vendar se zavedajo, da bi morali po vsej Sloveniji letno pridobiti približno 2.000 takih stanovanj, kar pa je malo verjetno. Trenutno je v Sloveniji nekaj manj kot 10.500 socialnih stanovanj.

NOVICE S KOROŠKE

PLIBERK: Narodopisje ali etnografija je danes konjiček mladine. Na Koroškem se je že tretjič zbrala mladina iz Slovenije. Mladina se je posvetila tej stroki, da preišče neraziskana področja na Koroškem. Vabila je SPD „Edinost“. Bili so razdeljeni v pet skupin, ki so obravnavale: družabno življenje; znamenja in križi; pliberški jormark; kulinarika in čebelarstvo. Na zaključku tedna so predstavili izdelke in s tem poudarjali nujnost takšnih projektov za preživetje slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

AJDOVŠČINA — V spomin prvega zgodovinarja slovenskega rodu p. Martinu Bavčerju (1595-Selo na Vipavskem, 1668-Gorica), sta Goriški muzej in SAZU izdali v faksimilu njegovo edino tiskano delo: govor, ki ga je pripravil ob obisku Gorice cesarja Leopolda I. leta 1660. V knjigi sta tudi uvodni študiji urednikov Branka Marušiča in Petra Štiha, v slovenščino pa je govor prevedel ravnatelj slovenskega liceja v Gorici Mirko Rener. — Spisan je na podlagi obširnega dela Zgodovina Norika in Furlanije, v latinskem jeziku, od koder so pobirali gradivo tudi drugi pisci kot sta to Valvasor in Linhart. Originalnega zapisa zgodovine ni najti; ohranil se je v prepisih, prva knjižna izdaja pa je šele iz leta 1991 (Ljubljana).

NOVICE S PRIMORSKE

PRIMORSKA MOJA DUŠA IN SRCE je naslov antologije primorske literarne zakladnice, ki jo je zbral pesnik Aleksej Pregarc, izdali pa sta jo gledališka skupina Beseda in tržaška založba Devin. Antologija začenja s Simonom Gregorčičem, nadaljuje s povojno primorsko poezijo v zamejstvu, vključni pa tudi primorske pesnike iz izseljenstva. Knjigo so predstavili tako v Trstu kot v Ljubljani, kjer so nekatera dela tudi recitali. Da bi sodobna poezija bila dostopnejša tudi rojakom po svetu, so jih prevedli v angleščino, Marjeta Drobnič in Pavel Fajdiga pa v španščino (na predstavitvi v Ljubljani je Pavel Fajdiga tudi recital nekatere teh prevodov). Druga zanimivost je ta, da sta s knjigo izšli tudi zvočna kasete in zgoščenka (plošča CD), ki naj bi bili posebej namenjeni Primorcem po svetu, ki jim gre branje težko od rok, lahko pa prisluhnejo poeziji. Recitali so Mira Sardoč, Aleksej in Maša Pregarc, Lučka Počkaj in Dare Valič.

Osebnosti

Krst: V soboto, 2. marca je bil krščen v cerkvi San Isidro Labrador Peter Avguštin Ravarotto, sin prof. Germana in Pavlinke Voršič. Botra sta Mirjanka Truden Voršič in Enrique Spottorno. — Čestitamo!

Poroka: V soboto 9. t. m. sta se poročila Tadej Zurec in Pavla Camardella v moronski stolnici. Priče so bili njuni starši Franc Zurec in Vera roj. Kokalj ter Germán Victorio Camardella in María Ester roj. Díaz. Poročil je msgr. Raúl Trotz ob asis-

tenci dr. Jureta Rodeta. — Novemu zakonu čestitamo!

Nova diplomantka: Na Instituto Superior de Turismo Perito Moreno je končala študije Adrijana Kastelic in postala „técnico superior en administración hotelera“. Čestitamo!

Smrti: V San Justu je umrl Anton Pirc (81), v Carapachayu pa Zofija Benedičič roj. Pograjc. Nekdanjim beguncem v lienskem taborišču v Avstriji sporočamo, da je 20. januarja 1996 umrl na Koroškem Friderik Jerina, ki je izdelal sliko Marije Pomagaj, ki visi zdaj v Slomškovem domu. Naj počivajo v miru!

Socialdemokratska stranka Slovenije v Argentini

Dne 22. februarja se je zbrala Inicijativna skupina v Buenos Airesu in z uradnim pooblastilom Predsedstva SDSS v domovini, ustanovila organizacijski, teritorialni odbor stranke, ter povabila rojake za 9. marec na prvi javni sestanek, ki je bil v Slovenski hiši.

Številni pripadniki in prijatelji so napolnili dvorano v tretjem nadstropju. Na lepo okrašeni mizi s slovensko zastavo in vrtnico — bordó barve, je bila slika predsednika stranke Janeza Janše.

Uradni predstavnik stranke za Argentino lic. Ivan Korošec je toplo pozdravil vse navzoče in v imenu božjem pričel zgodovinski sestanek, nakar je Mimi Kočar prebrala uradno pooblastilo Predsedstva.

Sledil je faks s pozdravom predsednika Janeza Janše vsem zborovalcem, ki ga je prebrala Tina Oblak.

Korošec je v nazornih besedah prikazal vzroke in potrebo združenja.

Po izčrpnem prikazu, za kar je žel izra-

ze odobravanja, je Pavlina L. Korošec prebrala poročilo Janeza Janše o aktualnem stanju v Sloveniji, katero so navzoči sprejeli z zaskrbljenostjo a trdnim upanjem spremembe volilnega sistema in v združitve vseh treh demokratičnih strank v volilno stranko Slovenske pomladi.

Sledila so vprašanja, odgovori, dokazi. Debata je potekala na izredni ravni z željo vseh slovenske demokratične enotnosti.

Predstavnik stranke Korošec je predlagal pozdrave predsedniku Janezu Janši, kar so navzoči sprejeli z velikim aplavzom, podpisali in toplo željo, da povabimo predsednika Janša v Argentino še pred volitvami.

Navzoči so sprejemali vpisnice za članstvo ter izražali pripravljenost sodelovanja in zastopstva po Domovih.

Po uradnem zaključku sestanka so se rojaki še dolgo zadržali po skupinah v prijaznem pomenku o situaciji doma ter načrtih dela in podpore Janezu Janši.

Kondor

Planinci iz Slovenije v Patagoniji

Dober teden so se mudili v Bariločah slovenskih planinci, ki jih je poslalo planinsko društvo Celje. Še pred vzponom na Capillo smo jim pokazali pravo Patagonijo, ko smo jih v čudovitem dnevu po skrajnem slabem vremenu peljali na izlet v nasebino Manantial, kjer je prizadevna nemška skupina vzpostavila vrtič v predelu stepe.

No, po Capilli pa so se obiskovalci povzpeli še na Catedral in na Tronador. Ogledali so si Skalco, pristopili na catedralski Pico Sur, potem pa zlezli še na mednarodni in na argentinski vrh Tronadorja.

Slednjič smo jim 1. marca priredili poslovilni večer na Cerro Campanario, kjer so

Rojaki iz Bariloč in Slovenije na vrhu Cerro Capilla 24. februarja.

nas zasuli z darili, zlasti z lepimi knjigami. Posebej je treba omeniti fino izdelano kovinsko diplomo s triglavsko severno steno, darilo Planinske Zveze Slovenije bariloškemu Planinskemu društvu. Podpisana je bila listina o trajnem društvenem sodelovanju. V bogatem sporedu smo slišali nagovore Celjanov Adija Vrečarja, predsednika tamkajšnjega društva, in Franca Zabukovška, ki je potovanje organiziral. Zadnji je povedal nekaj besed tudi v imenu Slovenskega svetovnega kongresa. Sledile so gorske razprave Franceta Urbanja, Aljažvega naslednika, ter Toneta Strojina iz Ljubljane, ki je podal nagel pregled slovenskega alpinizma. Za novo ustanovljeno vodniško družbo se je oglasil Gregor Gomišček. Tone Kuntner je občutno recital svoje pesmi iz zbirke „O domovina“ in spremljala ga je na ročnih orgljah Anica Arnšek. Zapeli smo tudi Bariloško romanco in za izdatno večerjo je poskrbela Mira Ecker. Petje je zaključilo razgibani in kulturni večer.

Kar nas je posebno razveselilo, je bilo uradno priznanje slovenskega planinstva razgibanemu bariloškemu gorništvu, ki že 45 let piše slovensko ime v Patagonijo. Bila je to prva skupina, ki je prav zato prišla na naš 45. jubilej in prinesla pozdrave slovenske planinske organizacije. Prepričano smo, da se bomo mi in oni obiska zmeraj spominjali in upamo na dobre zveze tudi v bodočnosti.

V. A.

MALI OGLASI

ORIENTE S.R.L. - Prevozi - poroke - rešilni avtomobili - mrliske vežice - pogrebi - Monseñor R. Bufano 2651 (ex Camino de Cintura) 1754 San Justo - Tel.: 651-2500 / 651-2335

PSIHOLOGIJA

Lic. Jelka Oman, psihologinja. Psihološka pomoč pri učenju in vedenju, orientacija pri izbiri poklica in v njem, ter za starše in vzgojitelje. Finocchetto 1949, Hurlingham, Tel.: 665-0268

Psihoanalitični konzultorij: Lic. psih. Marko Mustar; Santa Fé 3228, 3° „M“ — Capital — Tel.: 831-3546.

ZOBOZDRAVNIKI

Viktor Leber - splošna odontologija, implantacijsko-osteointegrirani; sreda in petek, od 14 do 18; Belgrano 3826 - 7. nadstr. „B“ - San Martín - Tel.: 755-1353.

TURIZEM

Potovanja, skupinske ekskurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni Marjeta Senk - Tel.: 762-2840.

Tel. 441-1264 / 1265

Letalske karte, rezerva hotelov, najem avtomobilov in izleti po svetu

LEGAJO N° 3545-82

Y. Yrigoyen 2742 - San Justo

ADVOKATI

dr. Marjana Poznič - odvetnica - Vsak dan od 15. do 18. ure - Lavalle 1290, pis. 402 - Tel. 382-1148

dr. Franc Knaps, dr. Bernard Knaps, dr. Veronika Knaps — odvetniki - ponedeljek, torek, petek od 16 do 20 - Tucumán 1455 - 9. nadstr. „E“ - Capital - Tel.: tel. in faks: 374-7991 in 476-0320.

dr. Lilijana Kožar, odvetnica; Bogotá 3099, 2° B, Capital. Torek in petek od 16. do 20. Tel.: 613-1300

ZA DOM

Matija Debevec - soboslikar. Barvam stanovanja, pohištvo. Peguy 1035 - (1708) Morón - Tel.: 489-3319.

FOTOGRAF

Marko Vombergar - Telefon: 659-2060. Atelje: Garibaldi 2308 - (1754) Villa Luzuriaga.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda — Sarmiento 385 - 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - Tel.: 325-2127.

Kreditna Zadruga SLOGA — Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA — PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - República de Eslovenia 1851 - Uradije od sredah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Česarek).

SLOGA — PODRUŽNICA SLOVENSKE VAS - Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Uradije ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 ure (g. Marija Gorše).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) - H. Yrigoyen 2756 - Tel.: 651-1760. Uradije ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 ure (gdč. Julka Moder).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN MARTIN Slovenski dom - Córdoba 129 - Tel.: 755-1266 - Uradije ob četrtkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberžan).

Cena največ štirih vrstic \$ 4- za enkratno objavo, za vsak mesec — 4 številke — \$ 12.-

SLOVENSKO GLEDALIŠČE BUENOS AIRES

A. P. Čehov
„Češnjev vrt“

Predstave:

sobota, 30. marca, ob 18. in 20.45
nedelja, 31. marca, ob 17. uri

Začetek točno ob napovedani uri.

Zveza slovenskih mater
in žena - odsek San Justo
vabi na

DRUŽINSKO KOSILO
24. marca 1996

ob 13. uri: žrebanje;
po kosilu lepe melodije v izvedbi:
Ani Rode, Luka Debevca in Ivana
Vombergarja.

Dobiček namenjen v pomoč našim
potrebni rojakom.

Vsi lepo vbljeni!

Prijave na tel: 441-5528 in 484-6905

Do \$ 3.000 kredita

(\$ 2.000 v gotovini in \$ 1.000 za nakupe)

Na nizke obresti, odplačevanje v do 10 obrokih in na sam podpis
imajo na voljo člani s kartico SLOGA-MULTIRED

Za nameček pa še nagradno žrebanje za 2 letalski vožnji Bue-Lju-Bue,
da ne govorimo o izdatnih socialnih podporah!

Informirajte se v naši pisarni ali po telefonu 658-6574 — 654-6438.

Sloga da več! V Slogi je moč!

44. MISIJONSKA TOMBOLA

Slovenska vas, 14. aprila 1996

- ob 9. uri misijonska sveta maša
- po maši srečanje z misijonarji
- ob 13. uri kosilo ter razne igre
- od 15. do 18. ure TOMBOLA

(Parkiranje avtomobilov bo na igrišču Hladnikovega doma!)

Dobitke bodo lahko kot lansko leto pobirali stalni misijonski sodelavci, po
posameznih krajih jim bo pomagala krajevna Liga mater in žena! Vabljeni!

TEČAJ SLOVENŠČINE ZA ŠPANSKO GOVOREČE OTROKE

Pouk vsako soboto
od 9.30 do 12.30 ure
v Slovenski hiši.
Začetek 16. marca.

Spored gostovanja Lutkovnega gledališča Maribor

12., 13., 14. marca:
15., 16., 17. marca:
Ponedeljek, 18. marca:
Četrtek, 21. marca:
Petek, 22. marca:
Sobota, 23. marca:

Bariloče
Mendoza
ob 18: Slovenski dom - San Martín
ob 18: Slovenska pristava - Castelar
ob 18: Naš dom - San Justo
ob 10: Hladnikov dom - Slovenska vas, Lanús
ob 17: Slovenski dom - Carapachay
ob 10: Slomškov dom - Ramos Mejía
ob 18: ponovitev igre MALA ČAROVNICA
v Slovenski hiši

Poizvedba

Na vas se obračamo s prošnjo in veselilo bi me, če bi lahko priskočili na pomoč.

Zadeva je sledeča: Rada bi našla svojega brata JAKOBA ČUJEŠA. Jakob Čuješ se je rodil 13. 8. 1908 v Šmarjah pri Jelšah. Vse, kar vem o njem je, da je leta 1944 pobegnil iz zapora v Celju in da so ga nazadnje videli junija 1945.

LASTNINSKI CERTIFIKATI

Med nami je g. Jože Horvat, predstavnik Krekove družbe iz Maribora. Pri njem lahko uredite vpis lastninskega certifikata tisti, ki ste zanj že zaprosili, in tisti, ki še niste. Lastninski certifikat pripada vsem državljanom RS in pomeni delček družbenega premoženja, ki se sedaj v Sloveniji privatizira. Vpis nič ne stane, z njim le izkoristite pravico do delčka družbenega premoženja. Predstavnik Krekove družbe bo pripravljen odgovarjati na vsa vprašanja v zvezi z vpisom lastninskega certifikata in procesom privatizacije v Sloveniji. G. Horvat bo na voljo: 18. 3. ob 18 v San Martinu, 22. 3. ob 18 v Našem domu, 23. 3. ob 10 v Slovenski vasi, 23. 3. ob 16 na Pristavi, 24. 3. ob 10 v Slomškovem domu.

Pred nekaj leti pa je Kandušar, slovenski izseljenec v Belgiji, videl sliko J. Čuješa v nekem časopisu. Pod njegovo sliko je pisalo le to, da se gospod Čuješ vrača po kratkem obisku v Sloveniji nazaj v Argentino.

Domnevam torej, da gospod Čuješ živi nekje v Argentini in vas zato prosim, da skušate dobiti informacijo o njem in jo posredovati njegovi sestri Vidi Čuješ, ki živi na naslovu:

Lekmarje 16, Sv. Šefan
63240 Šmarje pri Jelšah

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
Director: Valentín B. Debeljak
Proprietario: Eslovenia Unida
Redacción y Administración:
RAMON L. FALCON 4158
(1407) BUENOS AIRES
ARGENTINA
Teléfono: (54-1) 636-0841
Telefax: (54-1) 636-2421

Glavni urednik:

Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:

Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati,
Gregor Batagelj

Correo Argentino Suc. 7	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nac. de la Propiedad Intelectual N° 85.462	

Naročnina Svobodne Slovenije:
za Argentino \$ 55; pri pošiljanju po pošti
pa \$ 60; obmejne države Argentine 90
USA dol.; ostale države v obeh Amerikah
100 USA dol.; Evropa 110 USA dol.; Av-
stralija, Afrika, Azija 120 USA dol.; vse za
pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno
pošto 75 USA dol. za vse države.

Čeke na ime „Eslovenia Libre“

Stavljenje, oblikovanje in tisk:
TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.
Estados Unidos 425 - Tel./Fax: 307-1044
(1101) Buenos Aires

OBVESTILA

SOBOTA, 16. marca:

Slovenski srednješolski tečaj: ob 15.
začetek rednega pouka.

ČETRTEK, 21. marca:

Sanmartinska Zveza žena-mati ima
svoj sestanek.

SOBOTA, 30. marca:

Slovensko gledališče: Čehov - Češnjev
vrt, v Slovenski hiši ob 18. in 20.45.

NEDELJA, 31. marca:

Slovensko gledališče: Čehov - Češnjev
vrt, v Slovenski hiši ob 17.

V Rožmanovem domu, na cvetno ne-
deljo ob 11.30 sv. maša z blagoslovom bu-
taric, nato kosilo.

Ob 10-letnici smrti msgr. Antona Oreharja

bo v soboto, 16. marca, ob 19.15
v cerkvi Marije Pomagaj

somaševana sveta maša s petjem Ga-
llusa in po njej kratka spominska pri-
reditev z govorom arh. Jureta Vom-
bergarja, poezijo Franceta Papeža in
petjem mladinskega zbora iz San Justa.

„Kdor poje, dvakrat moli.“

Po 16-letnem bolehanju nas je dne 4. marca t. l. v 69. letu starosti zapustil naš
dragi mož, ata, stari ata in tast, gospod

Franc Senovršnik

Zahvaljujemo se vsem številnim rojakom, prijateljem in članom carapachayskega
doma. Posebno se zahvaljujemo dr. Juretu Rodetu za duhovno pripravo v bolnišnici
in molitve ob krsti. Enako župniku Matiju Borštnarju, delegatu Jožetu Škerbcu in
Franciju Cukjati za sveto mašo in vodstvo pogreba.

Priporočamo ga v molitev!

Žalujoci: žena: Marija roj. Tašner,
hčerki: Marjeta por. Aleš in mož Tedi; Ani por. Resnik in mož Franci
sinovi: Franci; Jože in žena Marjeta roj. Markež; Tone
vnuki: Danijela, Veronika, Barbara, Pablo, Ignacij in Mikaela.

Buenos Aires, Slovenj Gradec, Brežice, Maribor.